

Agata Kiluk

AKADEMIA WYCHOWANIA FIZYCZNEGO IM. B. CZECHA W KRAKOWIE

WIELOWYMIAROWA OCENA OPISOWA W PROCESIE KSZTAŁCENIA

Abstract

The use of school grades as the main source of feedback information about students' progress needs to change. The complex aims of the learning process are hardly served by the sole dependence on quantitative assessment record and one-dimensional communication. The present system of grading bundles a number of features (information about individual progress, encouragement, comparison with other students, etc.) and functions (supervision, teacher-student collaboration, monitoring and control). The author argues a clear separation of the information-gathering (monitoring) function from the interventionist one, when the teacher dispenses rewards and punishments, would help create a friendlier learning environment with the teacher acting chiefly in a supportive role. Moreover, both communication with pupils and the documentation of their progress should be based on a system of multivariate descriptive assessment. The role of highly competitive activities, tests, and quantitative assessment tools in measuring pupil's progress should be scaled down. The author complements her general suggestions with a number of examples showing how these ideas may be put into practice.

Key words: school grades, feedback, descriptive assessment, teacher, student

Słowa kluczowe: oceny szkolne, informacja zwrotna, ocena opisowa, nauczyciel, uczeń

OCENA SZKOLNA

Ocena szkolna jest informacją o wyniku kształcenia wraz z komentarzem dotyczącym tego wyniku. Komentarz dotyczy zwykle warunków uczenia się, sposobu uzyskania informacji o wyniku oraz poprawnej interpretacji wyniku, sposobu wykorzystania tej informacji w toku dalszego uczenia się¹. Zdaniem W. Okonia ocena szkolna jest ustosunkowaniem się nauczyciela do osiągnięć ucznia, czego wyrazem może być określony stopień szkolny

¹ B. Niemierko, *Pomiar sprawdzający w dydaktyce. Teoria i zastosowania*, PWN, Warszawa 1990.

lub opinia wyrażona w formie pisemnej i ustnej, a także zewnętrzne objawy zachowania się nauczyciela, takie jak mimika czy gesty². Z. Jaworski określił, iż ocena ucznia z każdego przedmiotu powinna spełniać trzy funkcje³:

- dydaktyczną (informacyjną, sterującą) — ocena jest miernikiem wyników pracy ucznia, określa poziom wiedzy ucznia;
- wychowawczą (motywującą, aktywizującą) — ocenianiem nauczyciel wpływa na sferę emocjonalną, pobudza wolę do samodzielnej pracy i brania odpowiedzialności za swój proces edukacyjny;
- społeczną — wskazuje miejsce ucznia w grupie społecznej, np. w klasie. Ocena informuje, jaką pozycję w kategorii ucznia dobrego osiąga konkretne dziecko, jaka jest obecna sytuacja i jakie mogą być przewidywania na przyszłość.

Nauczyciele spotykają się w swojej pracy zawodowej ze sprzecznością celów, które mają być osiągnięte za pomocą ocen szkolnych, gdyż z jednej strony jest to sposób na dokumentowanie osiągnięć uczniów i zbieranie informacji niezbędnej do zaimplementowania odpowiedniej wiedzy, a przez to działań pedagogicznych, z drugiej zaś strony, ten sam system oceniania służy do komunikowania kar i nagród stanowiących podstawę systemu motywacji uczniów. Z tej konfrontacji jako nadrzędny wychodzi system kar i nagród, stanowiący najważniejszy środek organizacji pracy szkoły. W tym kontekście zadania wychowania przez przykład, budowania atmosfery pracy, wzajemnego zrozumienia, szacunku dla innych ludzi i wreszcie otwartości na inne osoby, to cele drugorzędne, słabo realizowane w szkole.

Obecnie komunikacja między uczniem a nauczycielem została sprowadzona do oceny, jest jednowymiarowa, podczas gdy w niektórych pracach (np. T. Kindeberg⁴) zwraca się uwagę na wielowymiarowość relacji, a co za tym idzie, wielowymiarowość komunikacji między uczestnikami procesu kształcenia. Taka sytuacja jest czynnikiem sprzyjającym powstawaniu ryzyka kształtowania relacji pełnych braku wzajemnego zrozumienia lub relacji ograniczonych tylko do niektórych wymiarów funkcjonowania. Oceny dla uczniów niejednokrotnie są fetyszem postrzeganym jako jedyny i absolutny cel wszelkich aktywności w szkole, a ścierający się z takimi postawami nauczyciele próbują wykorzystywać determinację uczniów, na przykład w celu zmotywowania ich do wysiłku. W ten sposób relacje między osobami nie rozwijają się w obszarach zarysowanych przez Arystotelesa, takich jak *logo*, *etos*, *patos*, a w swej skarlącej postaci znajdują wyraz w studenckiej zasadzie „zakuć — zdać — zapomnieć”. Więc można powiedzieć, że jeżeli środkiem ekspresji nauczyciela jest język ocen, to należy uczynić wszystko w celu wzbogacenia jego słownika, który dziś wydaje się obejmować słowa: niedostateczny, dostateczny, dobry, bardzo dobry.

Negatywnym problemem związanym z ocenianiem jest brak obiektywności w formułowaniu kryteriów, szczególnie w praktycznym wystawianiu stopni uczniom⁵. Integracja funkcji oceny szkolnej zmusza nauczycieli do stosowania bardzo złożonych heurystyk umożliwiających kodowanie tychże uwarunkowań w postaci stopni szkolnych, na przykład

² W. Okoń, *Zarys dydaktyki ogólnej*, PWN, Warszawa 1970.

³ Z. Jaworski, *Zarys problemu oceny szkolnej w wychowaniu fizycznym*, „Wychowanie Fizyczne i Sport” 1, 1968.

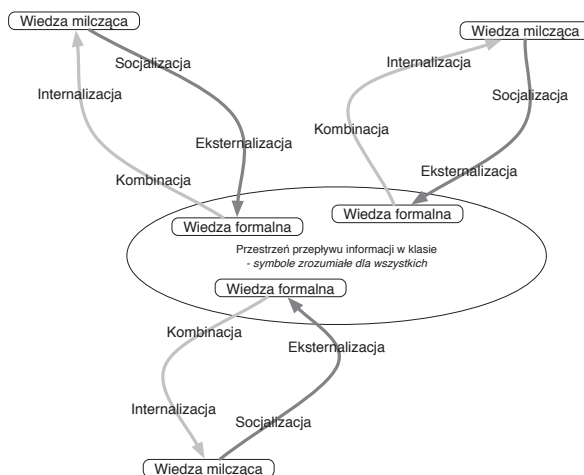
⁴ T. Kindeberg, *Pedagogisk retorik*, „Natur och Kultur” 2011.

⁵ K.J. White, K. Jones, *Effects of teacher feedback on the reputations and peer perceptions of children with behavior problems*, „Journal of Experimental Child Psychology” 76, 2000.

ocena bardzo dobra na kredyt, bo wiem że byłeś długo chory. W tej sytuacji uzyskanie zgodności nauczycieli i uczniów w kwestii postrzegania ocen szkolnych jako obiektywnych jest bardzo trudne, bo zależne od świadomości wszystkich celów. Można zauważyć, że nauczyciel powinien każdą ocenę omawiać z uczniem, tłumacząc jakie cele chce osiągnąć. Wychodziłoby to w wielu obszarach na przeciw zróżnicowaniu, a niejednokrotnie brakowi, dojrzałości ucznia wynikającemu z dynamiki procesu rozwojowego. Okazuje się, że prawidłowe skomunikowanie oceny ilościowej wymaga jej opisywania, omawiania, co poddaje w wątpliwość jej uniwersalny charakter komunikacyjny.

Dodatkowo, w klasie dokumentacja aktywności uczniów w postaci ocen szkolnych znacząco ogranicza aktywność uczniów, na przykład w procesach opartych o zaawansowane formy przetwarzania wiedzy. W społeczeństwie opartym o wiedzę niezbędne jest kształtowanie u członków społeczeństwa socjalizacji, eksternalizacji, kombinacji i internalizacji wiedzy. Tak jak to jest zaprezentowane na schemacie ilustrującym model zarządzania wiedzą SECI⁶. Znacznym problemem współczesnej dydaktyki jest zdefiniowanie roli nauczyciela w procesie edukacyjnym zakładającym otwarte formy dialogu i konieczność znajdowania rozwiązań niezdefiniowanych w trakcie stawiania problemu. Autorytet nauczyciela musi wynikać ze zdolności współpracy z uczniami i zdolności organizacji takiego procesu, podczas gdy w dzisiejszej rzeczywistości szkolnej sama już czynność eksternalizacji wiedzy stawia ucznia w oczekiwaniu reakcji nauczyciela mierzonej oceną szkolną. Taka sytuacja rodzi poczucie sytuacji zagrożenia i język, którym posługuje się nauczyciel, staje się barierą w kształtowaniu jednych z podstawowych umiejętności uczniów.

Rysunek 1

Powyższy schemat ilustruje tworzenie przestrzeni dla wspólnych rozwiązań poprzez wzajemne oddziaływanie wiedzy indywidualnej uczniów i nauczyciela oraz wiedzy uwspólnionej opartej o model spiralny ekstrakcji i reinternalizacji wiedzy SECI. Zajęcia szkolne oferują wszystkim uczniom jedną i tę samą wiedzę (uwspólnioną) dojrzewającą w procesie wymiany myśli i poglądów, nie wyróżniając przy tym żadnej z osób. Oczekiwania uczniów i ich potrzeba zdobycia umiejętności są czynnikiem

⁶ I. Nonaka, R. Toyama, N. Konno, *Seci ba and leadership: a unified model of dynamic knowledge creation*, Long Range Plann 2000.

integrującym działania całego zespołu, co można zaobserwować w praktyce szkolnej w trakcie zajęć kółek zainteresowań oraz zespołowych przygotowań uczniów do olimpiad przedmiotowych. W tych formach zajęć nauczyciel funkcjonuje na zasadach zbliżonych do zasad funkcjonowania trenera sportowego odpowiadającego na pytania *jak osiągnąć cel (medal)*, a nie *czy cel został już osiągnięty*. Przywołany model SECI jest jednym z przykładów zainteresowania, jakim cieszą się w innych dziedzinach nauki problemy współdzielenia wiedzy i organizacji procesu przepływu informacji.

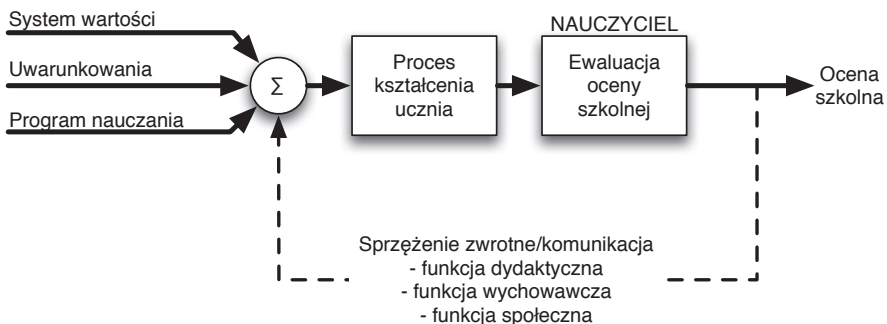
Wiązanie funkcji nagród i kar z komunikacyjną i motywacyjną utrudnia pracę nauczycielowi, zmuszając go do wykorzystywania swoich zasobów informacyjnych do innych celów. Niejednokrotnie postępy ucznia w nauce oraz interakcja z nauczycielem nie są ze sobą skorelowane. Zaobserwować wtedy można wzajemne zakłócanie treści, a w konsekwencji nieporozumienia i błędne odczytywanie sygnałów wysyłanych przez drugą stronę.

Osiadanie ucznia na laurach, zdolny leń, uwzięła/uwziął się na mnie, to niektóre przykłady konfliktów pojawiających się między nauczycielem a uczniem, a wywołanych odmiennym rozumieniem komunikatów wysyłanych przez obie strony i materializujących się w standaryzowanej postaci oceny szkolnej. Doprowadziło to do kuriozalnego procesu degradacji relacji nauczyciel — uczeń już od pierwszej klasy szkoły podstawowej do egzaminu dyplomowego studenta.

Rozdzielenie tych funkcji pozwoliłoby na bardziej swobodne oddziaływanie na ucznia za pomocą systemu nagród, z drugiej strony na urealnienie systemu gromadzenia informacji o uczniu, a w konsekwencji poprawę jakości wynikających stąd decyzji, co do dalszego toku nauczania. Kolory ocen zapisywanych w dzienniku, kółka, wykrzykniki, znaki zapytania, to typowe i niezbędne w dzisiejszej szkole oznaki kodowanie przez nauczyciela różnych informacji o uczniu. Wynikają stąd rozpoznane w innych dziedzinach problemy zbyt silnego zagregowania informacji i odfiltrowuje się znaczne jej części, niestety bez względu na jej przydatność na dalszych etapach procesu decyzyjnego. Konsekwencją może być niedopasowanie decyzji do rzeczywistej sytuacji i błędy nauczyciela w zakresie podejmowanych działań i wykorzystywanych środków.

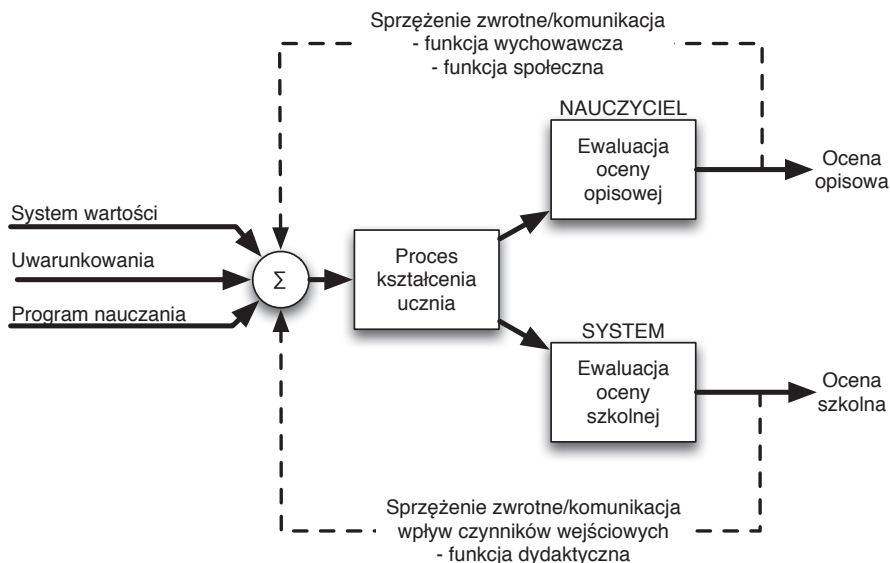
Rysunek 2

Zintegrowane funkcje komunikacyjne oceny szkolnej ograniczają możliwości sterowania procesem kształcenia i kompensacji czynników zewnętrznych

Rysunek 3

Rozdzielenie informacyjnej funkcji oceny szkolnej generowanej przez niezależne od nauczyciela systemy oceniania, umożliwiając autonomiczne kreowanie komunikatów przez nauczyciela i bardziej efektywne wpływanie na uwarunkowania i przebieg procesu kształcenia

OCENA OPISOWA

Ocena szkolna zawiera informacje dla ucznia, nauczyciela, rodziców na temat postępów w nauce. W zależności od charakteru i dostarczania informacji zwrotnej, może mieć pozytywny lub negatywny wpływ na kształcenia uczniów, ich poziom zaangażowania⁷. Według S. Black i W. Wiliam ocena opisowa jest najbardziej efektywnym narzędziem poprawy kształcenia uczniów⁸. Nauczyciele, którzy postrzegają ocenę opisową jako integralną część procesu uczenia się, angażują uczniów do współpracy w tym procesie. Taka ocena zapewnia dokładne, aktualne informacje, nauczyciele mogą dostosować proces w odpowiedzi na indywidualne potrzeby uczniów, a ci z kolei swoje strategie uczenia się lub postawić sobie różne cele.

Problemem, który pozostaje do rozwiązania jest stworzenie mechanizmów ułatwiających obiektywizację opisu osiągnięć ucznia na tle grupy, czyli problemu stosowania miar ilościowych. Nowoczesne narzędzia dydaktyczne w wielu przypadkach pozwalają na obiektywne przeprowadzanie pomiaru za pomocą zautomatyzowanych narzędzi, na przykład komputerowej analizy poprawności wypowiedzianych słów, rozpoznawania pisma czy zautomatyzowanego procesu przeprowadzania testów. Część tych narzędzi jest

⁷ J. Hattie, H. Timperley, *The Power of Feedback*, „Review of Educational Research” 77, 2007.

⁸ P. Black, D. Wiliam, *Inside the Black Box: Raising Standards through Classroom Assessment*, Phi Delta Kappan 1998.

wykorzystywana w praktyce szkolnictwa wyższego i niesie ze sobą zalety, na przykład sygnalizowane w pracach poczucie obiektywizacji procesu oceniania. Inne metody mogą wykorzystywać rywalizację uczniów, na przykład w konkursach klasowych, które mogłyby stać się regularną formą zajęć dydaktycznych.

W przykładowej realizacji uczniowie pracują pod nadzorem nauczyciela w pracowni komputerowej, w której za pomocą interaktywnego, multimedialnego oprogramowania zdobywają umiejętności czytania, pisania, słuchania i mówienia w języku obcym.

Każdy z uczniów indywidualnie realizuje stawiane przed nim zadania a wyniki w algorytmiczny sposób wykorzystywane są do ustalania dalszego przebiegu ćwiczeń. W trakcie lekcji uczniowie mogą zwracać się o pomoc do nauczyciela, który wspomaga ich swoją wiedzą, tłumaczy i prezentuje metody rozwiązywania postawionych problemów. Nauczyciel zaprasza dzieci do wspólnego działania, wymiany poglądów i kształtuje właściwe postawy w zakresie organizacji pracy, zdobywania wiedzy, umiejętności współdziałania, wyciągania wniosków z przebiegu ćwiczeń i motywowania się do rozwoju. Na odrębnej płaszczyźnie w relacjach pomiędzy uczniami pojawia się pierwiastek rywalizacji wykorzystujący obiektywne mierniki aktywności uczniów i poprawności udzielanych odpowiedzi, jednak rywalizacja ta nie jest w żaden sposób związana z aktywnością nauczyciela, uczniowie starają się *złamać system*, czyli zdobyć wiedzę potrzebną do rozwiązywania problemów, a nie poszukują *sposobu na Alcybiadesa*.

Ilustracja 1

Przykładowa organizacja zajęć w klasie z komputerowym systemem oceny postępu uczniów

Ocena szkolna zawiera w sobie spójną informację na temat dalszego postępowania z uczniem i nie podlega reinterpretacji w przyszłości, ma charakter statyczny odnoszący się do stanu rzeczywistości w chwili ustalania oceny. Ocena opisowa, według proponowanej koncepcji, nie jest tak silnie związana z procesem ewaluacji jej znaczenia dla przyszłych działań nauczyciela względem uczniów. Opisy zgromadzone dziś mogą mieć w przyszłości różny sens zależny od, na przykład, kontekstu wynikającego z kolejnych ocen. Proces ewaluacji na podstawie ocen opisowych jest więc procesem ciągłym, ode-rwanym funkcjonalnie od bieżącej aktywności nauczyciela polegającej na gromadzeniu informacji i komunikacji z uczniem.

Przyjmując Bayesowskie podejście do sposobu interpretacji gromadzonej w czasie⁹, nauczyciel dokumentujący postępy ucznia dziś nie jest w stanie przewidzieć, w jaki sposób zgromadzona dziś informacja wpłynie na ocenę ucznia ewaluowaną za kilka tygodni lub miesięcy, gdyż ocena ta będzie funkcją wszystkich ocen, a następnie, wiedzy zgromadzonej w tym czasie, dziś jeszcze nieznaną. Dlatego istotny jest aspekt wielowymiarowości informacji gromadzonej w ocenie opisowej. Model ucznia wykorzystywany przy podejmowaniu decyzji nauczyciela opierający się o jednowymiarową zmienną, jaką jest ocena szkolna, znacznie ogranicza możliwości odwzorowania zróżnicowanych zjawisk warunkujących proces pedagogiczny. Prowadzi to do redukcji wymiarowości przestrzeni cech reprezentowanych przez informacje, na przykład, za pomocą indywidualnie wypracowywanych heurystyk. Zastosowanie ocen opisowych pozwala na rozszerzenie wymiarowości informacji, a co za tym idzie, stosowanie jawnych bardziej złożonych modeli uwarunkowań procesu pedagogicznego. W konsekwencji przed nauczycielem otwierają się nowe możliwości implementowania modeli pedagogicznych opisywanych w teoriach uwzględniających złożoność procesu kształcenia. Pozwala to na postawienie hipotezy, że współczesne osiągnięcia pedagogiki mogłyby znaleźć zastosowanie w praktyce wprost, dając wyniki bardziej spójne i przewidywalne niż w przypadku implementowania nauczycielskich metodyk *ad hoc*. W szerszym kontekście, wiedza i doświadczenie praktyków zawodu zrzucone za pomocą takiego systemu ocen na teorie pedagogiczne otwierałyby możliwości lepiej ustrukturywanej wymiany informacji pomiędzy nauczycielami oraz ze środowiskiem akademickim, co należy do zadań szeroko pojętego zarządzania wiedzą.

PRZYKŁADOWA REALIZACJA

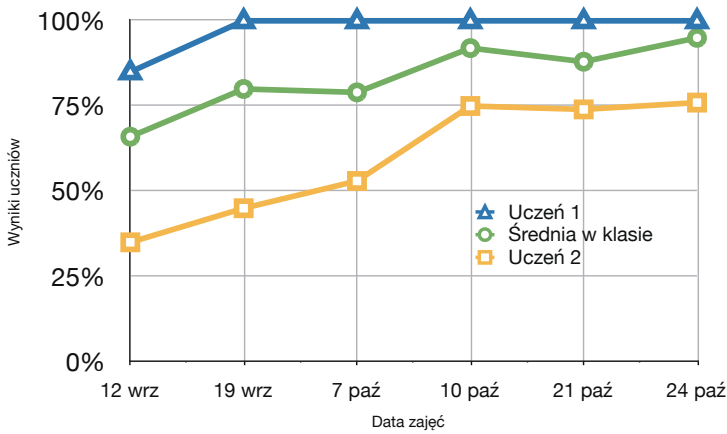
Obecne rozumienie systemu oceniania zawiera komparatywną rolę uwzględniającą stosowanie zunifikowanego sposobu oceniania wypracowywanego na podstawie uniwersalnego modelu udoskonalonego w celu minimalizacji błędów wynikających z zastosowania takiego modelu. Przez analogię do metody najmniejszych kwadratów (stosowanej w analizie statystycznej) model taki można postrzegać jako filtr usuwający informację źle tłumaczoną przez model jako zakłócenie. Przeciwnie, zastosowanie oceny opisowej umożliwiłoby jednoczesne modelowanie osiągnięć dziecka, jego cech, postępów w nauce za pomocą wielu alternatywnych narzędzi na zasadach analogicznych do metod maksymalizacji funkcji podobieństwa, gdzie dobór modelu jest wtórny do gromadzenia danych niezbędnych do jego identyfikacji. Ocena jakościowa nie musi spełniać kryterium zasto-

⁹ M.A. Braxton, *Elements of Statistics for the Life and Social Sciences*, Springer-Verlag, New York 1987.

sawalności do porównywania cech uczniów i ich osiągnięć, a ewaluacja oceny szkolnej może wymagać zastosowania różnych modeli dla różnych uczniów. Pozwala to na uwzględnienie zróżnicowania problemów u poszczególnych dzieci i eliminuje potrzebę unifikacji podejścia działań skierowanych do różnych uczniów. Na przykład: wystawiana dzisiaj ocena końcowa ucznia jest wskazówką dla nauczyciela, jaki poziom wiedzy reprezentuje ten uczeń, jednak średnia roczna na świadectwie nie rozróżnia między uczniem poprawiającym swe oceny z gorszych na lepsze, a uczniem postępującym odwrotnie, uzyskując gorszą średnią.

Rysunek 4

Wizualizacja szeregów czasowych reprezentujących dynamikę zmian osiągnięć szkolnych uczniów w klasie

Wyniki gromadzone były automatycznie przez system komputerowy eliminujący z procesu podejrzenia uczniów o nieobiektywność nauczyciela próbującego wykorzystywać oceny do różnych celów. W tym procesie nauczyciel mógł skoncentrować się na wspieraniu uczniów w osiąganiu coraz lepszych wyników, co było jednym z czynników warunkujących widoczne na wykresie ograniczenie rozrzutu osiągnięć uczniów w klasie.

Widoczny na rys. 4. szereg czasowy wyników ucznia nr 2 wskazuje na brak możliwości uzyskania przez niego pozytywnych ocen przez pierwsze dwa zajęcia. Dla wielu uczniów tego typu sytuacja rodzi stres i zniechęcenie, co opisywane jest w pedagogice, na przykład, za pomocą modeli dzieci mleczy i orchidei¹⁰. Wielowymiarowa analiza wyników uwzględniająca zilustrowane na wykresie słabe wyniki całej klasy w całości wskazuje na znaczny stopień trudności materiału, z którym musieli poradzić sobie wszyscy uczniowie w klasie. Tak więc na obiektywną przyczynę niskich wyników wszystkich dzieci, a w szczególności ucznia nr 2. Oddzielenie funkcji oceniającej od wspomagającej nauczyciela umożliwiło zachowanie odpowiedniej relacji ucznia z nauczycielem i właściwej motywacji ucznia do dalszych działań, które na kolejnych zajęciach przyniosły efekty. Na uwagę zasługuje niewidoczny na wykresie fakt, że takie spadki wyników

¹⁰ A. Kiluk, *Dzieci mleczy, dzieci orchidee i genetyka ludzkiego zachowania*, „Roczniki LTNK” 13, 2013.

całej klasy pojawiały się w trakcie roku cyklicznie i towarzyszyły wprowadzaniu każdego nowego zakresu materiału. Natomiast z badań przeprowadzonych przez K. White i K. Jones wynika, że w klasach, w których funkcje te były łączone, tego typu sytuacje stwarzały potencjalne ryzyko demotywacji ucznia i dalsze pogarszanie jego wyników¹¹.

Rozwijając przykładowe rozwiązania można zaimplementować zmienne jakościowe i uwzględnić je w procesie oceniania, na przykład sytuację socjoekonomiczną ucznia. Konsekwencją takiego zastosowania byłoby zróżnicowanie sposobu oceniania poszczególnych uczniów w klasie bądź systemie oświaty i ograniczenie roli komparatywnej systemu oceniania na rzecz roli wspomagającej podejmowanie decyzji przez nauczyciela, co do sposobu i środków pracy z uczniem w celu osiągnięcia określonych wyników, a co za tym idzie — takie podejście sprzyjałoby indywidualizacji pracy uczniów. Aby w procesie dydaktycznym zachować element rywalizacji pomiędzy uczniami należałoby niezależnie od systemu ocen wprowadzić elementy procesu dydaktycznego: konkursy i inne elementy współzawodnictwa, Istotną zaletą tego rozwiązania jest możliwość wprowadzenia go do praktyki pedagogicznej w ramach istniejących regulacji prawnych i wskazań ministerstwa.

PODSUMOWANIE

Każdy nauczyciel podejmuje decyzje nie tylko na podstawie ocen szkolnych, ale gromadzi dla siebie dodatkowe informacje o uczniu niezbędne do odpowiedzi na pytanie o to, kim jest ten człowiek i jak mu pomóc? Ocena opisowa daje możliwość oceniania ucznia w sposób alternatywny, tak by rozszerzyć rolę systemu oceniania poza detekcję zjawisk (czyli rozpoznanie) w obszar diagnozy (czyli zrozumienia na bazie konkretnej wiedzy, często już zweryfikowanej i pozwalającej na projekcję konsekwencji różnych działań), co jest najistotniejszym problemem przy przygotowywaniu decyzji nauczycielskiej. Oddzielenie procesu ewaluacji oceny szkolnej będącej jakimś podsumowaniem pracy ucznia, nauczyciela i szkoły, od bieżącej działalności dydaktycznej stawiającej sobie za cel usuwanie barier i problemów dzieci powinno być celem każdej placówki oświatowej realizującej swoją misję. Właściwe przygotowanie uczniów do zadań komunikacyjnych wymaga uzupełniania systemu oceniania za pomocą działań polegających na zmianie sposobu oceniania i wprowadzeniu nowych metod dokumentowania postępu uczniów w nauce i ich ogólnej sytuacji rozwojowej, np. poprzez zastosowanie technik komputerowych do gromadzenia danych o postępach uczniów i zmiany organizacji ról w klasie w celu wyeksponowania pomocniczej roli nauczyciela w procesie zdobywania przez ucznia umiejętności wymaganych w programie nauczania.

¹¹ K.J. White, K. Jones, *Effects of teacher feedback on the reputations and peer perceptions of children with behavior problems*, „Journal of Experimental Child Psychology” 76, 2000.

Agata Kiluk

MULTIVARIATE DESCRIPTIVE ASSESSMENT IN THE LEARNING PROCESS

Summary

The use of school grades as the main source of feedback information about students' progress needs to change. The complex aims of the learning process are hardly served by the sole dependence on quantitative assessment record and one-dimensional communication. The present system of grading bundles a number of features (information about individual progress, encouragement, comparison with other students, etc.) and functions (supervision, teacher-student collaboration, monitoring and control). The author argues a clear separation of the information-gathering (monitoring) function from the interventionist one, when the teacher dispenses rewards and punishments, would help create a friendlier learning environment with the teacher acting chiefly in a supportive role. Moreover, both communication with pupils and the documentation of their progress should be based on a system of multivariate descriptive assessment. The role of highly competitive activities, tests, and quantitative assessment tools in measuring pupil's progress should be scaled down everywhere except science classes.

To prepare students for an interactive learning environment and a more open mode of communication it is necessary to replace traditional assessment through grades with a new system of monitoring and evaluation of students' progress and their overall development. The use of IT to collect data on students' progress and the promotion of role-playing activities should create the right conditions for the teacher to enter his supportive role, accompanying his students as they get busy acquiring the skills listed in the curriculum.